

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2005-2006

7 maart 2005

HOORZITTING

**over de ervaringen van diverse actoren met de Vlaamse aanpak van noodhulpsituaties
naar aanleiding van de acties Tsunami 12-12 en HOOP**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden,
Internationale Samenwerking en Toerisme
uitgebracht door mevrouw Sabine Poleyn**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Karim Van Overmeire.

Vaste leden:

de heren Stefaan Sintobin, Roland Van Goethem, Luk Van Nieuwenhuysen, Karim Van Overmeire, John Vrancken;

de dames Sabine Poleyn, Miet Smet, de heren Luc Van den Brande, Johan Verstreken;

de heer Marnic De Meulemeester, de dames Stern Demeulenaere, Anne Marie Hoebeke;

de heren Gilbert Bossuyt, Bart Caron, Jan Roegiers.

Plaatsvervangers:

mevrouw Agnes Bruyninckx, de heer Werner Marginet, mevrouw Marie-Rose Morel, de heer Christian Verougstraete, mevrouw Linda Vissers;

de heren Hubert Brouns, Ludwig Caluwé, Stefaan De Clerck, mevrouw Trees Merckx-Van Goey;

de heren Jean-Marie Dedecker, Louis Bril, Marc van den Abeelen;

de heren Kurt De Loor, Jacky Maes, mevrouw Anissa Tamsamani.

Toegevoegde leden:

de heer Eloi Glorieux;

de heer Jan Loones.

INHOUD

	Blz.
1. Uiteenzetting door de genodigden	4
A. Uiteenzetting door de heer Erik Todts en de heer Yves Garnier	4
B. Uiteenzetting door de heer Peter Verlinden	6
2. Bespreking	9
A. Vragen van de commissieleden	9
B. Antwoorden van de sprekers	11
Bijlagen:	
Bijlage 1: Overzicht van de bestedingen op eigen (private) fondsen (stand per 1 november 2005).	17
Bijlage 2: Toewijzingen op eigen (private) fondsen voor middellange en lange termijn	18

DAMES EN HEREN,

In de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme werd op datum van dinsdag 7 februari 2006 een hoorzitting gehouden naar aanleiding van de hulpacties Tsunami 12-12 voor de getroffen regio van de Indische Oceaan en HOOP voor het aardbevingsgebied in Pakistan. Doel van de hoorzitting was informatie verzamelen over de ervaringen van diverse actoren met de Vlaamse aanpak van die noodhulpsituaties. Drie sprekers werden bereid gevonden om in te gaan op de uitnodiging van de commissie: de heer Erik Todts van de vzw Consortium voor Noodhulp, die tevens schatbewaarder en crisisbeheerder van de actie Tsunami 12-12 is én ook voorzitter van de Vereniging voor Ethiek in de Fondsenwerving; de heer Yves Garnier, diensthoofd Thesaurie van het Rode Kruis; en ten slotte de heer Peter Verlinden, journalist bij de buitenlandredactie van de VRT-televisie-nieuwsdienst.

1. UITEENZETTING DOOR DE GENODIGDEN

A. Uiteenzetting door de heren Erik Todts en Yves Garnier

De heer Erik Todts, Consortium voor Noodhulpsituaties vzw: Op zondagochtend 26 december 2004 werden we wakker met het bericht van een vloedgolf in Azië. Initieel sprak men van een paar duizend slachtoffers, tegen het einde van de namiddag waren dat er al een paar tienduizend en dat aantal is tijdens de volgende uren en dagen nog voortdurend opgelopen. Op dinsdag 28 december hebben de leden van het Consortium voor Noodhulp, dat bestaat sedert 1979, beslist om op een gemeenschappelijk rekeningnummer over te stappen. De dag nadien werd de campagnenaam 'Tsunami 12-12' vastgelegd. Op donderdag 30 december had de eerste vergadering plaats op het kabinet van minister Bourgeois, de maandag nadien was er een gelijkaardige vergadering binnen de Franse Gemeenschap. In die eindejaarsperiode was het niet evident om te mobiliseren. Op maandagmorgen 3 januari ging de Vlaamse Infolijn van start met een speciaal onderdeel voor Tsunami 12-12, met een vijftientigtal operatoren die gedurende veertien dagen beschikbaar zouden zijn. Een week nadien kwam een gelijkaardig nummer tot stand voor de Franse Gemeenschap. Op dinsdag 11 januari organiseerde het consortium voor het eerst een persconferentie. Intussen was een week eerder al de grote

sms-campagne gestart, waarbij 1 euro per sms naar Tsunami 12-12 werd overgedragen.

In de veertien dagen die de grote benefietshow op radio en televisie van 14 januari 2005 voorafgingen, hadden we al een dispositief met een aantal betaal mogelijkheden: sms, een 0900-nummer waarbij er 10 euro per oproep naar de actie ging – een systeem dat we overigens nooit meer zullen herhalen wegens de technische problemen die ermee gepaard gaan –, online geven – een systeem dat voor het eerst werd gebruikt – en de twee callcenters, waar algemene vragen en geregistreerde acties werden genoteerd. De Vlaamse Infolijn kreeg meer dan 6000 oproepen en registreerde 2900 acties. Het grootste deel van de oproepen, meer dan 40 procent, betrof de registratie van acties. Daarnaast werd onder meer zeer algemene informatie over de actie gevraagd, rees het probleem van de fiscale attesten en werd aangeboden om als vrijwilliger te werken.

Het verschil en de meerwaarde van de actie Tsunami 12-12 in vergelijking met de acties in andere landen, zat hem vooral in het callcenter: in geen enkel ander land werd op die manier informatie geboden. We hadden in 1999, met de crisis in Kosovo, al wel ervaring opgedaan met een callcenter, maar nu is de minister zelf gekomen met het idee van de Vlaamse Infolijn: een fantastisch cadeau, een investering met een multiplicatoreffect.

Op 14 januari was er vanaf 's morgens Radio 12-12 aan Nederlandstalige kant en een gelijkaardige actie aan Franstalige kant. Ook de regionale televisie was daarbij betrokken. 's Avonds was er een Nederlands-talige en een Franstalige televisieshow, die uiteindelijk met tien minuten verschil geëindigd zijn, met een enkele teller. Dat was geen gemakkelijke klus. De heer Garnier was die avond de piloot in het controlecentrum.

De heer Yves Garnier, diensthoofd Thesaurie van het Rode Kruis: Het de eerste keer dat we acht verschillende financiële middelen gebruikt hebben: de sms-berichten, de 900-lijn, de website voor 14 januari en op de dag zelf, met 1.700 operatoren en 10 callcenters verdeeld over heel België, de creditcard, de registratie van de bankrekeningen en de beloften. Daarbij kwamen nog de eerste verrekening via de Bank van de Post en de betalingen van Vlamingen in het buitenland. Die acht producten werden dus op twee verschillende zenders gemeten. In het callcenter konden we niet alle oproepen beantwoorden: we waren

overbelast en konden de massa niet aan. We hebben desalniettemin toch 55.000 giften kunnen registreren. Door het tijdelijk uitvallen van het callcenter hebben we wel wekenlang zaken manueel moeten invoeren.

Op 1 november 2005 waren de beloften van tijdens de actie voor 97,5 procent door reële giften gedekt. Intussen is die dekkingsgraad opgelopen tot 99,5 procent. Er moet nog wat geld binnenkomen van de Vlaamse Gemeenschap en van twee bedrijven.

Op de derde dag van de actie hadden we 3,8 miljoen euro. We weten dat de minimale opbrengst van een volledige actie altijd minstens het tienvoud van dat bedrag is. Op de avond van 14 januari kwamen we uit op 38 miljoen euro, nu op 53 miljoen euro. De grootste gift, van 2 miljoen euro, kwam van de Nationale Loterij.

We hebben ook gemeten dat de directe impact van de televisieshow goed is voor ongeveer een derde van de fondsen. Drie vierde van het totale ingezamelde geld komt van particulieren. We hebben 516.000 stortingen gekregen, waarvan een kleine 400.000 giften van meer dan 30 euro. De gemiddelde storting, buiten de bedrijven, bedraagt ongeveer 62,57 euro. De overheid is goed voor 2,9 procent van de fondsen, de 197 bedrijven voor 22,7 procent. We hebben dus de grootste actie tot stand gebracht met meer dan 500.000 giften. Ter vergelijking: bij de acties voor Kosovo in 1999 leverden we 250.000 attesten af voor een gemiddeld bedrag van 34,1 euro.

We kregen bijna 1 miljoen sms-berichten, die geen recht gaven op een fiscaal attest. De website en de creditcards leverden 308.000 euro op. De registratie van de bankrekening was goed voor 3,8 miljoen euro. De beloften van de bedrijven en de overheid leverden 11,5 miljoen euro op. De giften op rekeningnummer 12-12 zijn goed voor 33 miljoen euro. Dat levert een bedrag op van 48 miljoen euro eigen aan het consortium. Daarbij hebben de afzonderlijke organisaties nog ongeveer 5 miljoen euro verzameld.

De heer Erik Todts: Er zijn misschien wel nog een paar kleine verschillen tussen de rekeningen en de cijfers die we voor deze presentatie gebruiken. Het is niet altijd mogelijk om de precieze details uit de rekeningen te halen.

Als we kijken naar de impact van deze campagne, blijkt dat bijvoorbeeld een sms-actie duidelijk een ruimer publiek bereikt dan de traditionele schenkers. Volgens onze hypothese is 30 procent van de schenkers voor 12-12 in het wereldje van de ngo's bekend

als donor en 70 procent totaal onbekend. Het bereik van de donors voor 12-12 belooft ongeveer 15 procent van de gezinnen. Die gegevens zijn voor een deel gebaseerd op een peiling door Dimarso-TNS in februari en april. Als men vraagt naar alle mogelijke vormen van steun aan Tsunami 12-12, dan kennen 20 tot 35 procent van de gezinnen zich tot de actie. Vreemd genoeg is er een vrij grote groep die zegt gegeven hebben voor Tsunami maar niet voor Tsunami 12-12, wat nagenoeg onmogelijk is: mensen hebben dus niet altijd echt begrepen waaraan ze deelgenomen hebben. Hoe dan ook is twee derde van de bevolking dus op een of andere manier wel degelijk bereikt.

De ene crisis is echter de andere niet. In Groot-Brittannië is in februari al met focusgroepen onderzoek verricht naar de reden waarom de tsunami mensen zo heeft aangegrepen. De eerste, minst belangrijke reden is: dit kon ook mij overkomen. Ten tweede is er de snelheid van de impact van dat natuurfenomeen. Bovendien gaat het om een vakantieoord. Een vierde factor was de kerstperiode. De belangrijkste factor was de omvang van de ramp. De mix van die vijf elementen levert alle ingrediënten voor een goede mediadekking. Het was een combinatie die een 'event' deed ontstaan, zelfs een hype creëerde. Daarbij komt nog een laatste, zeer belangrijke factor: dat de slachtoffers van de tsunami geen enkele schuld treft.

Aan die focusgroepen werd gevraagd een vergelijking te maken tussen de tsunami-ramp en de problematiek van de armoede die we voortdurend kennen in de wereld. Daaruit bleken een aantal interessante tegenstellingen. De tsunami was een eenmalig, onbegrijpelijk gebeuren, terwijl de armoede een voortdurende toestand is, wat een banaliseringseffect creëert. Terwijl mensen het gevoel hadden dat de tsunami ook hen kan overkomen, is de armoede in Afrika ver van hun bed. Mensen vangen ook echo's op van corrupte regeringen en misbruik van hulp, maar bij de tsunami trof de bevolking geen schuld. Er was ook het positieve idee dat men het leven kon laten herkennen door allemaal samen te werken. Dat perspectief ontbreekt volledig bij klassieke armoede. We hebben nu al de ervaring gehad met het schenkerspubliek van Tsunami 12-12 in België: mensen zijn niet te overtuigen om de stap naar structurele ontwikkelingssamenwerking te zetten en om opnieuw een gift te doen. Tsunami is een kortstondige, oppervlakkige hype geweest.

Uit de ervaring van de jongste twintig jaar blijkt dat het mogelijk is om echt grote acties te voeren als de media bereid zijn tot steun. Bij dergelijke grote acties

wordt vrij zelden gebruik gemaakt van afzonderlijke rekeningnummers. Als de media niet bereid zijn om te steunen, mag men het eigenlijk vergeten: dan wordt het bijzonder moeilijk om een campagne op gang te brengen.

Uit onze ervaringen in Kosovo en de moeilijker crisissen van de laatste jaren hebben we een aantal parameters gedistilleerd om crisissen en de mogelijke hulp te objectiveren. De ernst van de ramp, dus bijvoorbeeld het aantal doden en gewonden, gaat ten slotte niet doorwegen. Dat is een zeer frustrerende vaststelling. Het zijn andere factoren die de doorslag geven, met name de nabijheid en de herkenbaarheid, de band met België, het tijdstip, het opgeroepen gevoel van ongemak en de graad van conflict of van schuld van de slachtoffers. Buitengewoon belangrijk is ook de intensiteit van de mediaberichtgeving: als iets minder dan een week op antenne blijft, mag je het vergeten. Tot slot is de reactie van de bevolking een fantastische graadmeter: binnen de 48 uur weet je of iets al dan niet door de bevolking gedragen wordt. Zolang wij als sector moeten vragen om hulp, zitten we in een dynamiek die niet functioneert, tenzij we betalen voor sensibilisatie. Pas als de mensen vragen wat ze kunnen doen, is de zaak gekeerd.

Volgens ons moet het mogelijk zijn om te komen tot een meer graduele betrokkenheid van de media en derden bij humanitaire crisissen. Media kunnen perfect een ondersteunende rol spelen zonder dat ze een televisieshow organiseren. We zouden met de media moeten kunnen onderhandelen om op een trapsgewijze manier bepaalde vormen van mediaondersteuning te verkrijgen, ook voor vergeten crisissen. Beleidsmatig lijkt me dat ook een interessant denkspoor. Tot op vandaag was het erop of eronder met de media: een crisis sloeg aan of sloeg niet aan. We kunnen daar niet mee verder.

Als consortium zijn wij vandaag klaar met een uitgekend organogram en met procedures voor een toekomstige nieuwe crisis. We kunnen een campagne kanaliseren, we weten hoe we met een eenheidsrekeningnummer op een eerlijke manier giften kunnen verdelen. We hebben tot slot ook een transparantiepraktijk en -verbintenis, die de heer Garnier verder zal toelichten.

De heer Yves Garnier: Een actie die 53 miljoen euro oplevert, vergt controles onder de vorm van audits. Naast de deurwaarders, aanwezig op 14 januari, zijn er nog een aantal bijkomende controleacties. In april 2005 is er al een beknopt financieel en narratief verslag ingediend. Op 12 december van dat jaar

was er een persconferentie met nieuwe cijfers. Het exploitatieverslag van het consortium, gepland voor 28 februari, is al klaar. Er is al een audit gebeurd en er is al een goedkeurende verklaring van de revisoren Ernst&Young. Eind november zal het verslag 2006 klaar zijn. De ngo's zullen tot 2009 gevolgd worden. Nog niet alle middelen zijn immers besteed.

In totaal is er ongeveer 53 miljoen euro ingezameld. Het door het consortium ingezamelde geld is onder de ngo's verdeeld op basis van een verdeelsleutel. De ngo's hebben zelf – buiten het consortium om – ongeveer 5,8 miljoen euro ingezameld. Er is ook voor 2,6 miljoen euro fondsen toevertrouwd aan derden. Op 31 januari 2006 is er nog ongeveer 2,9 miljoen euro verdeeld door mijn diensten.

De kosten voor 2005 en de voorziene kosten voor 2006 bedragen samen ongeveer 1.162.000 euro, dat is ongeveer 2,19 procent van de hele actie. De kostenstructuur is ongeveer dezelfde als voor de Kosovo-acties, daar was het kostenpercentage 2,17 procent. Als van de kosten voor de Tsunami-actie echter de intresten uit de dagelijkse plaatsingen in eerste thesaurie afgetrokken worden, daalt het kostenpercentage tot 1,95 procent. De beleggingen gebeurden in Euribor in overnight aan een intrestvoet van 2 procent bruto, dat is ongeveer 1,7 procent netto. De Bank van de Post gaf dus een tamelijk goede rente. Het geld is heel kort bij de organisatie geweest, maar toch hebben we er het maximum uitgehaald, namelijk een opbrengst van 128.000 euro. De grote kosten zijn het aanmaken en versturen van 400.000 fiscale attesten, de getuigenreizen, de revisorkosten.

De heer Erik Todts: Ik verwijst eventjes naar de tabel (bijlage 1) met het overzicht van de besteding van de fondsen op 1 november 2005, verdeeld over de verschillende landen en organisaties. Op dat moment was ongeveer een derde van de middelen besteed; twee derde was nog over. Dat geld is al gebudgetteerd en geprogrammeerd over een periode van drie, vijf tot tien jaar (bijlage 2). Er is dus niet echt geld over. Dat mag trouwens niet: wegens de fiscale vrijstelling moeten alle middelen van de actie 12-12 toegewezen worden aan de hulp voor de crisis.

B. Uiteenzetting door de heer Peter Verlinden

De heer Peter Verlinden, journalist buitenlandredactie VRT-televisienieuwsdienst: De benadering van een nieuwsdienst verschilt grondig van die van een hulporganisatie. Ik zal vier elementen toelichten: de

positie van de journalist en de VRT, de factoren die de nieuwswaarde bepalen, de relatie tussen nieuwswaarde en hulpacties en solidariteit – de zogenaamde negotiatie met de media – en de vergeten conflicten.

Ik ben op 26 december als eerste journalist van de VRT – en ik denk ook als eerste Vlaamse journalist – vertrokken naar het rampgebied. Ik heb ook het voorrecht genoten om er het langst van alle Vlaamse journalisten te kunnen zijn. Ik spreek dus als iemand van de praktijk. Op het moment van de tsunami was ik chef van de buitenlandredactie. In die hoedanigheid was ik betrokken bij de beslissing of en hoe er iemand ter plaatse gezonden werd. Sinds mei bekleed ik die functie niet meer. Het mandaat van chef buitenland is immers van beperkte duur, normaal gezien twee jaar, maar ik ben het bijna zeven jaar (van 1998 tot 2005) geweest.

Naast de kwestie van de formele beslissingsstructuren is er natuurlijk ook de praxis van de besluitvorming in een nieuwsredactie, en in casu dus in de VRT. Er is natuurlijk altijd interne discussie over de houding van de dienst ten opzichte van een bepaalde gebeurtenis en desgevallend over de druk van, bijvoorbeeld, een minister die vindt dat er aan een onderwerp veel aandacht moet besteed worden. In dit specifieke geval werd die druk als positief ervaren, maar de praktijk leert dat het even goed omgekeerd kan lopen.

De positie van een journalist verschilt fundamenteel van die van een hulporganisatie. We moeten daarbij ook nog eens een onderscheid maken tussen het eigenlijke journaal en andere zaken, bijvoorbeeld magazines zoals *De Zevende Dag*, documentaires en shows. Nieuwsmakers worden gedreven door nieuws en niet door humanitaire overwegingen. Ik huiver als ik hoor dat men met de media wil onderhandelen over de inhoud van de nieuwsprogramma's. Ik ben van oordeel dat de journalisten van de nieuwsdienst zelf moeten inschatten wat nieuws is. De VRT als omroep in zijn globaliteit is een andere zaak. De VRT voert een omroepbeleid, maar dat heeft niets te maken met de inhoud van het nieuws. Als omroep kan de VRT, bijvoorbeeld, beslissen om meer Vlaamse liedjes op de radio te brengen.

Ik herken veel in de studie die de vorige sprekers aanhaalden. Een journalist ter plaatse, eindredacteur of chef buitenland heeft niet de tijd om een en ander in een schema te gieten. We handelen deels altijd ook op basis van een buikgevoel. Ik kreeg op de bewuste 26 december een telefoon van de eindredacteur

van dienst, die – gezien de eindejaarsperiode – een nieuwsdienst met een beperkte bezetting leidde. Hij belde me in mijn hoedanigheid van chef buitenland om te beslissen of we een journalist naar het rampgebied zouden zenden. Op dat moment was er sprake van een paar duizend doden. Een ramp met een paar duizend doden op een paar duizend kilometer van hier heeft een beperkte nieuwswaarde. Vaak stijgt de nieuwswaarde evenwel als er Vlamingen bij betrokken zijn.

Op het moment van het telefoontje waren er weinig andere journalisten beschikbaar en de eindredacteur, Johan Tas, daagde me uit. Daarom ben ik zelf gegaan. Met heel veel moeite ben ik die dag aan vliegtuigtickets geraakt. Het reisdoel was Colombo in Sri Lanka en de reis zou via München en Dubai verlopen. Uit de eerste telexberichten was gebleken dat er in Sri Lanka 4 tot 5000 doden waren. Over Indonesië (waar achteraf bekeken de meeste slachtoffers zijn gevallen) was nog niets bekend. Dat heeft te maken met de structuur van de internationale nieuwsmedia. Toen we in de transitzone van de luchthaven van München aan het wachten waren, belde de eindredacteur met het bericht dat er in Thailand mogelijk 17 Belgische doden waren. De eindredacteur en ikzelf hadden dezelfde intuïtie. Ik heb dan ook de transitzone verlaten en de vlucht omgeboekt. We zijn naar Bangkok gevlogen en vandaar naar Phuket. Niet alleen sensibilisatie van de publieke opinie, maar ook de nieuwswaarde is dus verbonden met identificatie. De nationaliteit van de doden heeft wel degelijk invloed op het belang van een feit, de nieuwswaarde van een gegeven is niet altijd objectief. Vlamingen zijn meer geïnteresseerd in een reportage over een dode Vlaming in Thailand dan over 500 verdronken Sri Lankanen. Het feit dat er vakantiegangers stierven maakte het gevoel los dat het ieder van ons had kunnen overkomen.

In de praktijk spelen bij een nieuwsdienst en bij een hulporganisatie gelijkaardige factoren een rol, maar de benadering verschilt grondig. Een nieuwsdienst wil ook het publiek vatten. Een aantal elementen spelen voor beide organisaties. De kerstperiode heeft inderdaad een invloed. Ook belangrijk was de afwezigheid van ander nieuws. Als de paus op dat moment op sterven had gelegen, was er nooit zo veel aandacht besteed aan de tsunami. Men kan daarover mooie theorieën verkondigen, maar dat is de praktijk. Nieuws staat steeds in functie van wat er voor de rest nieuw is in de wereld. Het was komkommer-tijd, daarom was het mogelijk om van meet af aan

veel aandacht te besteden aan de tsunami. Als een bepaalde gebeurtenis veel aandacht krijgt, ontstaat er een soort vicieuze cirkel. Elke reportage roept immers nieuwe vragen en belangstelling op. Op die manier wordt er nieuws gecreëerd.

De eerste week werkten de media bijna uitsluitend vanuit Thailand en Sri Lanka. Door de geografische situatie was de zee op sommige plaatsen niet zo ver in het binnenland doorgedrongen. In Phuket ging het om een verwoeste strook van 30 tot maximum 200 meter. Daarachter waren de hotels en de infrastructuur zo goed als intact. Daardoor konden verslaggevers logeren in luxueuze hotels op wandelafstand van de ramp. In Khaolak daarentegen had de tsunami door de vlakke strandstrook een grotere impact. In Banda Atjeh in Indonesië was de verwoesting nog groter. Het achterland met de rijstvelden ligt daar lager dan de zeespiegel en dus is het water veel verder geraakt.

Uiteraard speelt de medewerking van de plaatselijke overheden ook een rol. In de gebieden waar we toen werkten, was er geen probleem om aan visa te geraken of om overgewicht te vervoeren, wat op andere momenten een aanzienlijke kostenpost is.

De verslaggevers werden dus met een fundamenteel andere situatie geconfronteerd dan in pakweg Congo, Pakistan, de Filipijnen, om het nog maar niet te hebben over Darfur en Soedan, waar verslaggevers de toegang gewoon ontzegd wordt.

Zonder al te veel uit de school te klappen, wil ik er verder nog op wijzen dat een belangrijke reden waarom er – ondanks dat het een vrij dure operatie betrof – zo snel beslist kon worden over het vertrek en waarom er geen overleg nodig was met hoofdredacteur van het journaal Wim Willems of met algemeen hoofdredacteur Leo Hellemans, gelegen was in het feit dat er toen net een overschot was op het budget van de nieuwsdienst. Als overheidsbedrijf geldt voor de VRT de regel dat de middelen die op het einde van het werkjaar niet zijn opgebruikt, komen te vervallen. Daarom waren we eigenlijk al vanaf begin december aan het uitkijken naar een interessante reportage. Ik had zelf een project over Rwanda voorbereid, dat niet is doorgegaan omdat ik geen visum kreeg. Ik wou daarover al een paar reportages maken in december. Die financiële reserve was de reden waarom we zo snel vertrokken zijn. Andere media moesten de kosten eerst afwegen. Overigens was het aanvankelijk slechts de bedoeling om voor een weekje te gaan. Uiteindelijk is dat drie weken geworden.

Ik zal voorts mijn mening geven over de relatie tussen het nieuws en de hulp- en solidariteitsacties. Als journalist ter plaatse en zelfs als voormalig chef buitenland, kan het me in wezen absoluut niet schelen of mijn werk al dan niet solidariteit oproept bij de kijker. Dat is mijn job niet. Mijn taak bestaat erin nieuws te brengen. We hebben natuurlijk soms de menselijke neiging of worden gestimuleerd – door de hulporganisaties – om aan bepaalde evenementen aandacht te schenken. Die hulporganisaties, die rekenen op een return voor hun solidariteitsacties, zijn trouwens veel betere lobbyisten dan politici. Maar daar trek ik mij absoluut niets van aan.

Als ik naar Congo ga, is het niet de bedoeling om meer hulp te krijgen voor de Congolezen maar wel om te berichten over een belangrijke situatie. Ook mijn verslagen over de tsunami waren niet op humanitaire, maar wel op nieuwsmotieven gebaseerd. Pas in Indonesië, waar ik nog elf dagen geweest ben, kreeg ik – druppelsgewijs – het bericht dat er in België zoveel solidariteit op gang gekomen was. En zelfs toen besepte ik nog niet hoeveel emotie dit alles had losgemaakt. Dat besef kwam pas toen mijn echtgenote bij mijn thuiskomst het tsunamilied liet horen, dat ze op cd gekocht had.

Eigenlijk is het maar goed dat een journalist op het terrein niet beseft welke reacties zijn reportages op het thuisfront teweegbrengen. Een journalist maakt een reportage van twee tot tweeënhalve minuut, maar heeft dikwijls geen weet van het verhaal dat er rond gebracht wordt. De volledige sequentie in het journaal duurt immers langer dan zijn reportage. Tot mijn verbazing heb ik in sommige milieus het label gekregen van diegene die de tsunami bij de Vlamingen gebracht heeft. Dat is nooit mijn bedoeling geweest. Dat is ook mijn job niet.

Rond 10 januari had de tsunami nagenoeg geen nieuws waarde meer. Dat merkte men trouwens aan de tijd die er in het journaal nog aan besteed werd. We zijn echter blijven rekken, met nog eigen reportages door te sturen, om een brug te kunnen slaan naar de show van 14 januari. Een reportage ter plaatse heeft altijd meer impact dan een bewerking van een reportage van een persagentschap, wat meestal gebeurt. Men heeft me verteld dat er tijdens de show een duidelijk onderscheid was tussen emotie en journalistieke aspecten. Voor de kijker liep alles allicht door elkaar, maar ik vond het principieel belangrijk dat ik als journalist de gebeurtenis kon verslaan. Anderzijds voelde ik de druk vanuit Brussel, al was het maar door de finesse en het professionalisme van

een collega als Martine Tanghe, om een soort emotelevisie te maken. Mijn uitspraak dat ik het meest geraakt was door een kind dat die avond gestorven was, heeft allicht kijkers overtuigd om geld te geven. Ik wil niet heiliger zijn dan de paus, maar ik heb er toch een beetje spijt van dat ik die uitspraak gedaan heb.

Ik kom dan tot de kwestie van de vergeten conflicten. Net zoals de hulporganisaties wordt de nieuwsdienst geconfronteerd met de absolute discrepantie tussen de nieuwswaarde – en de daarbij horende impact op het publiek – en het reële, objectieve belang van een bepaalde gebeurtenis. Er zijn voldoende voorbeelden van belangrijke gebeurtenissen die het nieuws niet halen wegens parameters als identificatie, snelheid van het gebeuren, betrokkenheid van het publiek. De strijd om het Congolese binnenland is het conflict met het grootste aantal doden, rechtstreeks en vooral onrechtstreeks, sinds de Tweede Wereldoorlog. Momenteel zijn het er volgens sommige schattingen ongeveer vier miljoen. Het is een schande dat er over een land als Rwanda niet of nauwelijks ernstig bericht wordt, laat staan dat er politieke interesse voor zou zijn. Ik las toevallig vandaag een Belgabericht van een sp.a-parlementair, die na een bezoek ter plaatse toch eens duidelijk heeft gezegd hoe het er daar aan toe gaat. Een dergelijke openhartigheid is echter zeldzaam. Ik heb het dan nog niet over helemaal vergeten feiten zoals de situatie in Birma. Daar heerst een verschrikkelijk repressief regime. Als ik iets zeg over Saoedi-Arabië krijgen we helemaal geen visa meer. Iedereen kent Darfur, maar ook Pakistan is een goede illustratie. Televisie- en nieuwsmakers zitten in zekere mate dus in hetzelfde schuitje als hulporganisaties. Ook wij hangen vast aan parameters, waaraan hoogstens wat gewerkt kan worden.

Om budgettaire redenen waren de reportages over de situatie een jaar na de tsunami bijna niet doorgegaan. Dat jaar is immers de paus overleden en is er een nieuwe paus gekozen. Dat alles heeft een tijdje geduurd en de reportages daarover hebben veel geld gekost. Er waren ook nogal wat andere nieuwsfeiten, onder meer in Irak. Kortom, het was een heel duur jaar en eigenlijk waren er geen centen meer. De relatie tussen de nieuwswaarde, de beschikbare financiën en de ingeschatte belangstelling van het publiek bepalen dus of we een bepaalde reportage zelf maken of niet. Van de persagenschappen krijgen we natuurlijk ook veel informatie en daarvoor moet betaald worden, of we die nu gebruiken of niet. Het is voor het publiek natuurlijk aantrekkelijker als

er een journalist ter plaatse is en als er een band met Vlaanderen kan aangetoond worden. Eigenlijk is de tsunami een ‘broussebrand’ geweest die snel gedoofd is. Voor een meer structurele en permanente Vlaamse belangstelling voor het Zuiden en andere delen van onze wereld, zijn andere ingrepen nodig dan eenmalige solidariteitsacties. Ik, en met mij diverse andere collega's, waren trouwens ook absoluut gekant tegen het Pakistan-verhaal. Het probleem vergt een structurele en diepgaande aanpak met respect voor ieders eigenheid en taak. Onze taak is nieuws, maar de VRT is natuurlijk veel meer.

2. BESPREKING

A. Vragen van de commissieleden

De heer John Vrancken: Ik heb een specifieke vraag over het cijfermateriaal. De heren Todts en Garnier spraken over transparantie, maar hoe controleert men de besteding van de bedragen?

Aan de heer Verlinden wil ik vragen wat hij bedoelt met de druk die een bepaald ministerie uitoefende op de VRT om een uitzending te verzorgen over Pakistan. Mij leek de betrokkenheid eerder een persoonlijke zaak.

De heer Jan Loones: Ik wil eerst principieel stellen dat mijn uitgangspunt is dat men wel degelijk alle mogelijke middelen moet aanwenden om Vlaanderen gevoelig te maken voor ontwikkelingssamenwerking. Mijn visie op een en ander is dus wel degelijk gekleurd.

Hebben de sprekers zicht op de resultaten van de privé-acties naast Tsunami 12-12? Ik geef als voorbeeld de oproep van Thomas Siffer op zijn boot, de Mercator. Zijn er nog van die succesvolle acties geweest? Niet iedereen maakte deel uit van het consortium.

Als men zegt dat 99,5 procent van het geld binnen is, over welk basisbedrag gaat het dan? Zit al het geld daarin dat onder meer door de gemeenten beloofd werd? Zo ja, dan zou dit een verassend goed resultaat zijn.

Er leeft blijkbaar ook wat ergernis over de tsunami-hype. Men zou nogal wat donoren kwijt zijn voor de structurele hulp. Ik vind dat een event niet noodzakelijk waardeloos is, ook niet als het gaat om solida-

riteit. Men moet dat positief zien. Welke opvolging wordt daaraan gegeven met het oog op een verdere sensibilisering? Vooral de ngo's denken na over pistes om tot een permanente binnenlandse politieke sensibilisering te komen.

Het samenvallen van de bevoegdheden ontwikkelingssamenwerking en media bij één minister was een gelukkig toeval. Blijkbaar willen de gasten uit de ngo-wereld deze aanpak voortzetten. Ook in het parlement gaan stemmen op voor een jaarlijks event. Men wil blijkbaar een soort structurele samenwerking. Maar welke rol moet het beleid daarin spelen?

Het verhaal van de heer Verlinden was heel boeiend. Ik heb hem altijd ervaren als een zeer betrokken journalist. Hij liet dat mijns inziens soms ook blijken. Maar ik begrijp dat er ook een zeker eergevoel mee gemoeid is als men de kans krijgt om een dergelijke reportage te brengen vanaf de eerste rij. Daarbij mag men alle mogelijke middelen aanwenden. Is het in dat verband niet mogelijk om, in samenwerking met de ngo's, het Vlaamse sensibiliseringsbeleid op het scherm te brengen in het kader van de buitenland-missie van de VRT? Dan vertrekt men natuurlijk niet meer vanuit een puur journalistieke invalshoek.

In de kritische periode die altijd op een dergelijk gebeuren volgt, hebben de media voortreffelijk de taak vervuld om treffende en waarheidsgetrouwe reportages te brengen over de opvolging. Is men daarover in contact gebleven?

Zijn deze visie en benadering op de een of andere manier ook op de regeringstafel gekomen? Waren er hierover contacten met minister Bourgeois? Wat is zijn benadering?

Mevrouw Sabine Poleyn: We moeten vooral nagaan wat we hieruit kunnen leren voor het Vlaamse beleid, met het oog op eventuele verbeteringen in de noodhulp. De acties Tsunami 12-12 en HOOP hadden een verschillende schaal. Bij de eerste slaagde men erin om met alle grote noodhulporganisaties samen te werken, bij de tweede niet onmiddellijk. Daardoor was in het eerste geval de boodschap duidelijker – bijvoorbeeld één rekeningnummer – en de organisatie efficiënter. Is het de taak van de overheid om de organisaties samen te brengen in een harmonische actie? Wat is de verhouding tussen de organisaties? Zal die verhouding in de toekomst veranderen? Kan de overheid samenwerking stimuleren?

Wat is precies het criterium om tot een bredere mobilisering over te gaan? Is het de kans op slagen en het

draagvlak, zoals u lijkt te suggereren? Daarin spelen de media een belangrijke rol, en zo komt men in een vicieuze cirkel terecht. De heer Todts gaf aan dat noodhulporganisaties een signaalfunctie kunnen hebben binnen conflicthantering, een soort systeem van early warning. Zodra men vaststelt dat een bepaalde grens wordt overschreden en men in een bepaald land in een gevaarlijke situatie terechtkomt, is het moment gekomen voor de overheid of voor de samenwerkende actoren om te informeren en om te sensibiliseren indien nodig.

Al vanaf de eerste weken na de tsunami – en ook nu nog – zijn er kritische berichten over de besteding van het geld. Er werd gewag gemaakt van misbruik bij de overheden van de getroffen landen, van onduidelijke financiering, van mensen die nog steeds in vluchtelingenkampen zitten en weinig verandering zien en van de vervanging van weggespoelde visserswijken door grote hotels. Dat laatste was niet direct de bedoeling van de schenkers, al kan het wel een economisch reveil betekenen. Kan dat beter georganiseerd worden? Noodhulporganisaties hebben vooral ervaring met heropbouw. Kunnen zij niet beter meer samenwerken met ngo's en met het lokale netwerk opdat de lokale dynamiek niet wordt verstoord en er geen nieuwe scheefgroei ontstaat?

Vergeten conflicten en structurele armoede hebben helaas minder nieuwswaarde. De heer Verlinden beklemtoonde dat alleen de nieuwswaarde telt voor het journaal, maar riep tegelijk op tot meer aandacht voor het Zuiden. Kan dat concreter? In deze commissie ligt een voorstel van resolutie voor inzake een mediaplan voor het Zuiden, waarin suggesties worden gedaan, zij het dan minder voor het journaal dan voor andere programma's. Hoe en op welk moment zijn de VRT en de andere zenders er uiteindelijk van overtuigd geraakt dat ze acties moesten gaan doen?

Mevrouw Miet Smet: Is een gemeenschappelijke actie van Consortium Noodhulp en ontwikkelingsorganisaties nieuws op zich? Stel dat men iets dergelijks opzet voor een vergeten conflict als Darfour, bestaat dan de kans dat dit aanzien wordt als nieuws op zich? Als men de vergeten conflicten in het licht wil brengen, heeft men immers een strategie nodig. De gasten suggereren dat nieuwswaarde daarvoor een voorwaarde is.

Naar mijn persoonlijk aanvoelen is het nefast voor de hulporganisaties dat potentiële schenkers zowat elke week een bedelbrief ontvangen van deze of gene ontwikkelingsorganisatie. Sommige organisaties stu-

ren er elke maand een. Dat kost toch ook geld? Men zou zich moeten beraden over een betere strategie om geen geld en geloofwaardigheid te verliezen.

De hele actie was zeer geloofwaardig. Het wantrouwen was miniem. De strikte opvolging werd inmiddels ook aangetoond.

Het belangrijkste nieuws is, hoe men het ook keert, het buitenland en de houding van Vlaanderen tegenover die buitenlandse evoluties. Ik vind nog altijd dat de VRT te weinig zegt over Europa. Daarom pleit ik voor een versterking van de Europadesk binnen de VRT.

Mevrouw Stern Demeulenaere: Kunnen wij de waarderingscijfers krijgen die horen bij de identificatiefactoren? We moeten nagaan waar voor de burger de drempel ligt om in het verhaal te stappen. Identificatie kan men immers niet opdringen.

Wat zijn de kijkcijfers van de programma's op Canvas die de vergeten conflicten en de problematiek van het Zuiden weergeven? Is daar überhaupt wel belangstelling voor?

De heer Luk Van Nieuwenhuysen: Het is voor de toekomst van belang dat de schenkers weten dat hun geld goed gebruikt wordt. Ging de vermelde audit over de aanwending van de geschonken middelen of louter over de boekhoudkundige correctheid van de verrichtingen? Wie stelde de auditors aan? Staat hun onafhankelijkheid buiten kijf?

De sprekers hebben ondubbelzinnig vastgesteld dat hoe groter de betrokkenheid hier, hoe gemakkelijker het is om solidariteit op te wekken. Dat is logisch en daaraan valt ook moeilijk te tornen. Desondanks besteden veel ontwikkelingsorganisaties nogal wat geld aan sensibilisering. Heeft dat veel zin, want men bereikt mensen die toch al bereid waren om solidariteit aan de dag te leggen? Zou men niet beter een groter deel van de middelen besteden aan de hulp zelf?

De heer Karim Van Overmeire: Heeft men enig zicht op de impact van het geheel van de internationale hulpprogramma's in verhouding tot de omvang van de tsunamiramp? Hoeveel procent van de totale schade dekt de hulp?

Het bericht dat de Pakistaanse regering van plan was om Belgische tweedehandsgevechtsvliegtuigen te kopen zal zeker invloed gehad hebben op de solidariteit. Was dat effect, voor zover het meetbaar is, marginaal of groot?

De heer Verlinden legt de vinger op de wonde als hij spreekt over het bijna totale gebrek aan aandacht voor al die vergeten conflicten. Wat maakt een conflict tot een vergeten conflict? Er is natuurlijk niet alleen een verband tussen de nieuwsuitzendingen en de hulpacties, er is evenzeer een verband tussen nieuwsuitzendingen en de politiek: over de vergeten conflicten wordt hier in dit parlement haast nooit geïnterpelleerd. Pas als een conflict het nieuws haalt, komen er parlementaire initiatieven. Zijn het de machthebbers ter plaatse die van een conflict een vergeten conflict maken door bijvoorbeeld de toegang te ontfemen aan internationale journalisten? Verdwijnt het conflict in Irak bijvoorbeeld volledig als men alle journalisten dat land laat verlaten? Of spelen er nog andere factoren: zijn het bijvoorbeeld ook internationale nieuwsagentschappen die mee bepalen welk conflict vergeten wordt?

De heer Jan Loones: Het consortium heeft ongeveer 50 miljoen euro bijeen gehaald. Voor hoeveel van die inkomsten wordt er een fiscaal attest uitgereikt, waardoor de staat dus eigenlijk ook bijdraagt?

B. Antwoorden van de sprekers

De heer Erik Todts: De belangrijkste vraag lijkt me: hoe krijgt men crisissen die objectief ernstig zijn maar niet mediageniek, op de agenda? De invalshoek van de journalist is de nieuwswaarde. Als wij onderhandelen, doen we dat niet met de nieuwsdienst maar met de zenders als geheel, die over meer mogelijkheden beschikken. Dat betekent niet dat de nieuwsdienst geen plaats heeft in dit verhaal. Ook journalisten zijn wel eens gefrustreerd: een sexy verhaal is daarom nog geen goed verhaal en belangrijke dingen kunnen niet altijd aan bod komen. Maar als we erin slagen een crisis vanuit een emotionele invalshoek op de agenda te plaatsen, krijgt die soms wel nieuwswaarde. Dat is in het verleden al gebleken. We zitten daar natuurlijk wel in een soort interactief partnership met de media. Daar is ruimte voor een beleid dat gekenmerkt wordt door krachtlijnen en middelen. Dat is voor een deel structureel: het mag niet alleen afhangen van conjuncturele gebeurtenissen, hoewel ook daar natuurlijk plaats voor moet zijn. Een plots uitbrekende crisis moet zijn plaats kunnen krijgen. Bij de middelen van het beleid reken ik ook het fantastische instrument van de Vlaamse Infolijn: dat heeft iets te bieden en de mensen vinden de weg ernaartoe.

Er zijn dus wel wat instrumenten, maar we hebben geen pasklaar antwoord. Ik hoop binnenkort Brendan Gormley, de directeur van het Britse Disasters

Emergency Committee, te laten overkomen naar België. Die organisatie werkt al tientallen jaren, permanent en structureel, als een partnership tussen media en ngo's, met een sterke transparantieverbintenis. Daaruit kan men lessen trekken.

Het doet ons natuurlijk pijn dat we de occasionele schenkers zo gemakkelijk kwijtspelen. Een derde van de Belgische bevolking is bekend met het goede doel, een derde is af en toe in beweging te krijgen, in functie van de emotionaliteit, en nog een derde staat vijandig of onverschillig. Met de Tsunami-actie zijn we uit het segment van de bekende donoren getreden: we hebben contact gehad met mensen die doorgaans niet geven maar af en toe toch over de streep te trekken zijn en we zijn er zelfs in geslaagd om met de rand-acties ook mensen te bereiken die meestal vijandig of onverschillig staan. Je houdt die mensen evenwel niet gemakkelijk vast. De organisaties slagen er zeer moeilijk in om de rest van de bevolking, buiten die eerste 30 procent, te bereiken. Daar ligt overigens meteen ook de reden voor de saturatie aan mailings die sommige mensen ontvangen vanwege de ngo-wereld. Het zijn steeds dezelfde die worden aangeschreven. Sensibilisatie zou naar die andere segmenten moeten worden uitgebreid. Een operatie als Tsunami 12-12 zou moeten proberen om met dat publiek een 'fideliseringsband' aan te gaan. Dat lukt zeer moeilijk. We hebben als consortium de technische handicap dat de fiscale vrijstelling voor het rekeningnummer 12-12 beperkt was tot de actie Tsunami 12-12 en dat we geen permanent fiscaal attest kunnen aanbieden. We onderhandelen met de federale overheid om met dat rekeningnummer verder te kunnen gaan: sensibilisatie en mensen vasthouden heeft immers ook grotendeels te maken met een financiële band. Pas als die er is, is men mogelijks ook geïnteresseerd in opvolging van hetgeen men gesteund heeft. Tot nog toe zijn we daar niet echt succesvol in geweest. Dit blijft voor ons dus een uitdaging.

Met betrekking tot Sri Lanka wordt de situatie voor de hulporganisaties steeds verwarder en moeilijker. Er is een hele discussie gevoerd over de honderdmeterzone die zogenaamd gereduceerd is. Intussen is men naar de wet van 1993 teruggekeerd en is de grootst mogelijke verwarring ontstaan: er zijn mensen die geen rechtszekerheid meer hebben of die nu plots de beloofde premie niet meer krijgen. De politieke context gaat erop achteruit. Als ngo's staan we daar niet in een gemakkelijke positie. Anderzijds is het onderscheid tussen noodhulp en structurele hulp in de praktijk zeer artificieel geworden. We gewagen

nu veel meer van een humanitair contiguum dat continuïteit impliceert tussen een urgentiesituatie en een meer structurele dynamiek. Dit is een goede evolutie. De lokale dynamiek komt alsmaar meer aan bod, al is dat soms wel hard knokken.

De heer Peter Verlinden: Op de vraag hoe de VRT ervan overtuigd is geraakt om een hulpactie voor de tsunami op te zetten, kan ik niet antwoorden, aangezien dit mijn bevoegdheid ver te buiten gaat.

Nieuwswaarde kan voor een deel inderdaad gecreëerd worden door het beleid of door de ngo's. Toen, bijvoorbeeld, minister Derycke destijds niet naar Congo, Rwanda of Burundi wilde gaan, werd er meteen ook veel minder aandacht besteed aan die landen. Als een minister ons niet uitnodigt, moeten we gewoon al veel meer geld geven om zelf te gaan. Precies het feit dat een Belgische of een Vlaamse minister het de moeite waard vindt om naar een bepaald gebied te gaan, is echter op zich ook nieuws. Het beleid creëert dus mee een van de factoren waardoor een journalist in eer en geweten kan beslissen daaraan wel aandacht te besteden. Alleen mag dit natuurlijk niet tot 'getelefoneerde' berichtgeving leiden en moet die berichtgeving op het moment van de reis zelf gebeuren. Je bent gek als je als journalist niet met minister De Gucht zou meegegaan zijn naar Congo, na al wat hij daar op zijn vorige reizen verteld heeft. Dat maakt deel uit van de nieuwswaarde.

Mevrouw Smet heeft dus gelijk als ze zegt dat een dergelijke gemeenschappelijke actie nieuws op zich kan zijn. Als Broederlijk Delen campagne voert rond Congo, moet ik daar aandacht aan besteden, omdat dat een heel belangrijke organisatie is die heel veel mensen mobiliseert. De jaarlijkse campagnes van 11.11.11, Vredeseilanden, Oxfam of de Damiaanactie krijgen evident aandacht omdat ze heel wat volk op straat brengen. Nieuwsmakers besteden aandacht aan wat nieuwswaarde heeft. Maar die nieuwswaarde kan dus voor een groot deel ook gecreëerd worden door het Vlaamse beleid: als een Vlaamse Regering allerlei acties voert, kan je daar als journalist niet omheen. Dat is dus absoluut niet hetzelfde als het ondergaan van politieke druk.

Daarnaast is er geen enkele reden waarom men niet meer zou kunnen doen met een omroep. Aan de heer Loones, die het had over mijn missionarisschap, wil ik zeggen dat persoonlijke betrokkenheid bij reportages gewoon een journalistieke stijl is. Men mag stijl hier niet met substantie verwarren. De buitenland-

missie van de VRT is een heel ander verhaal. Toen Panorama nog eigen reportages maakte, haalden de reportages over het buitenland een significant kleiner kijkcijfer dan die over het binnenland. Dat de recente Panoramareportage over de wantoestanden in het Belgische voetbal een dubbel kijkcijfer heeft gehaald dan normaal, is alleen te verklaren door het feit dat ze te maken had met voetbal en centen. Maak een Panoramareportage over de sexindustrie, en er zal ook ruime aandacht zijn. Zo werkt dat nu eenmaal. Op het niveau van het journaal moet een journalist proberen om eerlijk te blijven: we moeten over het buitenland berichten als we, in eer en geweten, inschatten dat de nieuwswaarde daarvan groot genoeg is. Dat is geen probleem voor het grote buitenlandnieuws maar wel voor de grijze zone van het latente buitenlandnieuws. Ik kan u wel zeggen dat er in heel Vlaanderen geen enkele redactie is waar zoveel geïnvesteerd wordt in buitenlands nieuws als die van de VRT, zowel in centen als in kijktijd.

Je krijgt het buitenlandse nieuws maar aan de kijker verkocht als je dat zoveel mogelijk identificeert met de belangen van de Vlaming: als de Vlaming zich erbij betrokken voelt. Dat is meteen ook het grote probleem van het Europese nieuws: zeer veel Europees nieuws is heel erg institutioneel. Het is verschrikkelijk moeilijk uit te leggen wat de Vlaming daar mee te maken heeft. Daar zitten dus de limieten.

Maar je kan binnen de omroep natuurlijk veel meer gaan doen. Ik heb destijds bijna 2,5 jaar gewerkt als persattaché van toenmalig minister van Ontwikkelingssamenwerking André Geens. Ik weet dus waar het probleem ligt om op de VRT aandacht te krijgen voor ontwikkelingssamenwerking *sensu largo*. We hebben destijds een systeem opgestart waarbij er zelfs een specifiek programma op de VRT liep – ‘Vreemd Volk?’ – met geld van de Belgische Ontwikkelingssamenwerking. Maar ook toen al heb ik me verre gehouden van gesprekken met de nieuwsdienst daarover. Met zo’n systeem kan een eventueel Vlaams beleid werken. Alleen moeten die programma’s dan wel goed en aantrekkelijk gemaakt worden: programma’s die niemand interesseren, hebben geen zin. Werken voor minder dan pakweg 50.000 kijkers heeft geen zin. Dan bereikt men immers alleen maar de mensen die sowieso al overtuigd zijn.

De voorzitter heeft absoluut een punt over de Pakistaanse vliegtuigen. Dat was nieuws, we moesten dat brengen en dat heeft ongetwijfeld een impact op de mensen gehad.

Wat maakt van een conflict een vergeten conflict? Als minister De Gucht of minister Bourgeois morgen naar Rwanda gaat en daar ter plekke de onderdrukking van de pers en de bevolking aanklaagt, dan is Rwanda, van de ene dag op de andere, geen vergeten conflict meer. Daar ligt dus ook een verantwoordelijkheid van de politici die mee het nieuws kunnen maken.

De media hebben hier wel degelijk de verantwoordelijkheid om de opvolging te verzekeren: zij moeten laten zien wat er met het geld gebeurt. Dit echter niet zozeer vanuit een ethische plicht maar wel omdat het zo’n grote nieuwswaarde had. De nieuwsdienst schiet vaak nogal eens tekort in de opvolging van belangrijke nieuwsfeiten. Dat beseffen we ook terdege. Maar uit pogingen die in die zin werden ondernomen – namelijk een specifiek luikje als afsluiter van het journaal – is gebleken dat dit conceptueel zeer moeilijk is. Men kan dit betreuren, maar als nieuwsvorm is dit verre van evident.

De voorzitter: Daarmee zijn we aan het einde van onze werkzaamheden voor vandaag gekomen. Ik wil onze drie sprekers nogmaals van harte danken voor hun boeiende bijdrage aan dit debat.

De verslaggever,

De voorzitter,

Sabine POLEYN

Karim VAN OVERMEIRE

BIJLAGEN

OVERZICHT VAN BESTEDINGEN
OP EIGEN (private) FONDSEN - foto 1 nov. 2005

<u>Besteed</u>	Indonesië	Sri Lanka	India	Thailand	Andere landen	Tsunami-regio	Tot.
Caritas Int	150 000 €	431 420 €	1 957 028 €	50 000 €			2 588 448 €
Croix Rouge Belg.	227 003 €	1 128 244 €				189 938 €	1 545 185 €
Handicap Int (*)	851 195 €	145 795 €			70 497 €		1 067 487 €
Oxfam Solid.	900 000 €	749 640 €	420 000 €	160 000 €		10 000 €	2 239 640 €
Rode Kruis VI. (**)	1 385 279 €	723 234 €			82 939 €	1 108 750 €	3 300 202 €
Unicef Belg.	2 172 923 €	1 762 447 €					3 935 370 €
							14 676 331 €
	38,7%	33,7%	16,2%	1,4%	1,0%	8,9%	32%

(*) Deel van overhead reeds afgetrokken

(**) Andere landen : Oost-Afrika & Malediven

(**) Tsunami-regio : inclus. operaties in België (oa. Crisiscentrum)

TSUNAMI '12-'12

TOEWIJZINGEN OP EIGEN (private) FONDSSEN
VOOR MIDDELLANGE EN LANGE TERMIJN

<u>Toe- gewezen</u>	Indonesië	Sri Lanka	India	Thailand	Andere landen	Tsunami- regio	Tot.
Caritas Int		1 400 000 €	2 500 000 €			688 000 €	4 588 000 €
Croix Rouge Belg.	363 957 €	3 063 934 €				599 934 €	4 027 826 €
Handicap Int	1 100 704 €	440 282 €			1 585 014 €		3 126 000 €
Oxfam olid.						2 217 560 €	2 217 560 €
Rode Kruis Vl.	4 990 523 €	1 900 000 €			350 000 €		7 240 523 €
Unicef Belg.	4 617 461 €	5 016 196 €					9 633 657 €
							30 833 566 €
	35,9%	38,3%	8,1%	0,0%	6,3%	11,4%	68%

37,3%	36,0%	12,2%	0,7%	3,7%	10,1%	<u>45 509 897</u>
-------	-------	-------	------	------	-------	-------------------

TSUNAMI '12-'12